

Socialförvaltningens plan för anhörigstöd

Uppdrag

Som en del i ett förslag om besparingar beslutade socialnämnden 2023-09-21, § 83, att ge socialförvaltningen i uppdrag att utreda och konsekvensbeskriva förändrat utförande av anhörigstöd.

Bakgrund

Den 1 juli 2009 trädde en ny bestämmelse i Socialtjänstlagen (2001:453) i kraft. I lagens 5 kap. 10 § står det:

"Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre som stödjer en närstående som har funktionshinder."

Med stöd menas olika insatser som primärt syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta den anhöriges situation.

Utifrån den bestämmelsen antog dåvarande omsorgsnämnden i Vimmerby kommun under hösten 2009 "Plan för anhörigstöd under åren 2010-2013".

I april 2022 fattade regeringen beslut om en nationell anhörigstrategi. Strategin syftar till att stödja kommuner och regioner att stärka anhörigperspektivet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samt att göra stödet till anhöriga mer individanpassat och likvärdigt över landet. Socialstyrelsen har därefter tagit fram både ett underlag och kunskapsstöd som bygger på den nationella anhörigstrategin.

Anhöriga utför en stor andel av landets vård, stöd och omsorg. De gör en viktig och betydelsefull insats som ibland kan vara svår både fysiskt och psykiskt. För att orka kan anhöriga behöva stöd och möjlighet att släppa ansvaret för en stund eller en period.

Kommunen ska stödja och underlätta för anhöriga som ger vård eller stöd.

Anhöriga utför insatser som annars i hög grad skulle utföras och bekostas av kommunerna. Ett väl utbyggt stöd till anhöriga kan leda till minskad efterfrågan på övriga insatser från kommunen.

Syfte

Anhörigperspektivet ska genomsyra alla verksamheter i socialförvaltningen.

Mål

Planens mål är att anhöriga ska få ett jämlikt stöd och bemötande genom att alla medarbetare ska:

- Se och lyssna på den anhörige.
- Hålla den anhörige informerad om den närståendes hälsa, vård och omsorg om samtycke finns.
- Ha kännedom om vilket stöd och vilken vård som den anhörige ger och hur den anhöriges livssituation ser ut.
- Ta tillvara på den anhöriges kunskaper och erfarenheter.
- Uppmärksamma den anhöriges eget behov av stöd.

Plan för anhörigstöd i socialförvaltningen

För anhöriga är det viktigt att vård, stöd och omsorg om den närstående fungerar, att det finns ett anhörigperspektiv, samt att anhöriga erbjuds stöd för egen del. Anhörigperspektivet är ett förhållningssätt som alla verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården behöver ha som möter anhöriga till personer med behov av vård, stöd och omsorg. Ett anhörigperspektiv innebär i korthet att verksamheterna ser, respekterar och samarbetar med enskilda som behöver stöd och de personer som är viktiga för dem.

Med stöd till anhöriga avses olika insatser som syftar till att fysiskt, psykiskt eller socialt underlätta och förbättra den anhöriges situation samt förebygga ohälsa.

Ett indirekt stöd ges till den närstående men har ett dubbelt syfte. Det innebär att stödet ska tillgodose den närståendes behov och samtidigt underlätta för den anhöriga. Det är den närstående som ansöker om detta stöd hos kommunens biståndshandläggare. I Vimmerby finns följande insatser att ansöka om:

- Avlösning i hemmet – sker genom att personal kommer hem och avlöser den anhörige.
- Trygghetsplats – innebär att den närstående vistas på ett boende i Vimmerby kommun under planerade tillfällen.
- Dagverksamhet för personer med demenssjukdom – närstående med demenssjukdom har möjlighet att vistas på dagverksamhet.
- Hemtjänst – den närståendes behov av hjälp avgör vilken typ av insats som kan vara aktuell.

Stöd till anhöriga kan också erbjudas i form av generella insatser. Det kan vara aktiviteter som kommunen har bedömt inte behöver en individuell behovsprövning.

Särskilt riktat anhörigstöd erbjuds till anhöriga med närstående med beroendeproblematik. Den metod som används syftar till att förbättra livskvaliteten och hälsan hos den anhöriga men även att ge stöd i uppmuntran att hjälpa den närstående att bli mottaglig för att söka behandling, stärka familjerelationer och minska konsumtion av alkohol eller narkotika.

Anhöriga kan få information om vilket stöd som kan erbjudas via Vimmerby kommuns hemsida, kontaktcenter, enheten för handläggning omsorg SOL/LSS, råd- och stödtelefon hos beroendegruppen eller via träffpunkter. Om den närstående har en eller flera insatser från socialförvaltningen, kan anhöriga kontakta den verksamheten.

Socialförvaltningen har ett anhörigteam med deltagare från alla verksamhetsområden.

Anhörigteamets ansvar är att:

- Inhämta aktuell kunskap och information samt bevaka frågor inom området.
- Ta fram ett tydligt informations- och kommunikationsmaterial till medarbetare och medborgare.
- Sprida kunskap och information till verksamheterna i socialförvaltningen.
- Ta fram en samtalsmall som ska användas vid kontakt med anhörig.
- Initiera intern och extern samverkan som t ex arrangerar forum för anhöriga.

Stöd till anhöriga ska ingå som en naturlig del inom socialförvaltningens alla verksamhetsområden.

Uppföljning

Uppföljning ska årligen ske till socialnämnden och också vara en del i såväl verksamhetsplaner som enhetsplaner.